

CRÒNICA LEGISLATIVA DE LES ILLES BALEARS

Segon semestre de 2022

“El debat sobre la determinació judicial del percentatge de classes en castellà arriba a les Illes Balears”

Maria Ballester Cardell*

Resum

L'impuls per part del legislador per reforçar la presència del català en les polítiques de joventut i en les activitats de lleure educatiu demostra l'interès de l'actual majoria política en el Parlament per recuperar els usos i el prestigi de la llengua pròpia oficial en tots els àmbits. En aquest període també s'ha millorat la regulació sobre l'exigència de la capacitat lingüística de les persones que participen en els processos d'estabilització per a la reducció de la temporalitat en l'ocupació pública. En l'esfera competencial, s'ha arribat a la resolució pactada de les discrepàncies sobre la possible extralimitació del legislador estatal a l'hora de regular la llengua en les senyalitzacions de trànsit. En l'àmbit parlamentari i polític, continuen els retrets de les formacions conservadores sobre la suposada discriminació dels empleats del Servei de Salut de les Illes Balears a causa dels requisits lingüístics. També segueixen les controvèrsies sobre el règim lingüístic a l'ensenyament. De moment, però, el Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears desestima la pretensió que el castellà s'usi un vint-i-cinc per cent en un centre d'educació de secundària.

Paraules clau: llengua catalana; ús normal; llengua i joventut; ensenyament i llengües; senyalització viària; competència lingüística; Illes Balears.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE BALEARIC ISLANDS

Second half of 2022

“The debate on the court-dictated percentage of classes in Spanish has reached the Balearic Islands”

Abstract

The legislator's drive to strengthen the presence of Catalan in youth policies and educational leisure activities is proof of the interest of the current political majority in Parliament to recover the uses and prestige of the Islands' official language in all spheres. During this period, regulations have also been improved on language command requirements that must be met by people taking part in stabilisation processes to reduce temporary employment in the public sector. In the sphere of legislative powers devolved to the regions, an agreement has been reached to settle discrepancies regarding possible overstepping by the State legislator in regulating the language used on road signs. In the parliamentary and political sphere, the right-wing parties continue to make negative comments concerning the alleged discrimination of employees working in the Balearic Islands' Health Service as a result of the language requirements. Controversies also continue concerning the language system applied in education. So far, however, the Higher Court of Justice of the Balearic Islands has rejected the pretension to impose the use of Spanish in 25% of the classes in a secondary school.

Keywords: Catalan language; normal use; language and youth; education and languages; road signs; language proficiency; Balearic Islands.

---

* Maria Ballester Cardell, professora contractada doctora de Dret Constitucional de la UIB. maria.ballester@uib.es.

Citació recomanada: Ballester Cardell, Maria. (2023). Crònica legislativa de les Illes Balears. Segon semestre de 2022. “El debat sobre la determinació judicial del percentatge de classes en castellà arriba a les Illes Balears”. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 79, 378-387. <https://doi.org/10.58992/rld.i79.2023.3962>

Sumari

1 Activitat normativa

1.1 L'impuls del legislador a la llengua catalana en les polítiques de joventut i en les activitats de lleure educatiu

1.2 L'aclariment sobre el règim de capacitació lingüística en els processos d'estabilització

1.3 El desplegament normatiu de la Llei d'educació

2 La controvèrsia competencial sobre l'ús del català a la senyalització viària

3 El debat sobre la llengua catalana i la política lingüística en el Parlament de les Illes Balears

4 Usos lingüístics

5 El foment i la promoció de la llengua catalana. Processos de formació i capacitació lingüística

6 Altres esdeveniments i actuacions per a la defensa, la promoció i la difusió de la llengua pròpia

7 Conflictivitat

1 Activitat normativa

1.1 L'impuls del legislador a la llengua catalana en les polítiques de joventut i en les activitats de lleure educatiu

A l'inici del període que comprèn aquesta crònica s'aprova la Llei 5/2022, de 8 de juliol, de polítiques de joventut de les Illes Balears ([BOIB, núm. 91, 14.07.2022](#)), la qual dedica alguns preceptes al foment i la promoció de la llengua catalana entre els joves. Segons l'objectiu declarat de la norma, "només es pot garantir la plena participació democràtica de la joventut en la vida social, cultural, política i econòmica si es coneixen les dues llengües oficials al territori".

Per aquest motiu, en la nova regulació hi ha tot un seguit de mandats a les administracions públiques perquè duguin a terme "actuacions organitzatives i formatives necessàries per afavorir el coneixement de la llengua catalana i traslladar al sector de la joventut [...] la garantia dels drets lingüístics dels joves, i en especial el dret d'accés al coneixement del català i el d'ús actiu i passiu d'aquesta llengua". Per tant, entre els principis rectors de la política de joventut desenvolupada per les administracions públiques de les Illes Balears es troba l'adequació al règim lingüístic, de conformitat amb els principis continguts a l'article 4 de l'Estatut d'autonomia i el mandat normalitzador establert a l'article 35 de la mateixa norma (art. 24.l).

Així mateix, es disposa que les polítiques de joventut han d'anar encaminades a garantir l'accés a la cultura especialment en català i a potenciar el coneixement i l'ús de la llengua catalana (art. 25.m) i han de tenir com a objectiu i línies d'actuació que s'adquireixi una actitud positiva cap al coneixement i l'ús de la llengua catalana (art. 27.j). I encara es fa una menció específica a la promoció i la garantia dels drets que reconeix l'article 4.2 de l'Estatut d'autonomia i a l'adquisició d'un bon domini de la llengua a través de les polítiques que impulsin les administracions públiques competents (art. 35.l).

La nova regulació també preveu que entre les funcions del Consell de la Joventut de les Illes Balears hi ha la promoció de la cultura i la llengua catalanes com a senyes d'identitat i eines d'integració social, i, en el cas de la llengua, com a instrument de promoció personal, acadèmica i laboral (art. 59.2.j). Val a dir que, a l'inici de la tramitació parlamentària de la norma, la formació política VOX presentà una esmena de totalitat de devolució per considerar que el text del Projecte de Llei està "impregnat de la imposició del català com a llengua preferent i quasi única".

Així mateix, a final d'any s'aprova la Llei 10/2022, de 23 de desembre, de lleure educatiu per a infants i joves de les Illes Balears ([BOIB, núm. 169, 29.12.2022](#)), que té per objecte regular específicament una matèria que abans es trobava en la derogada Llei de joventut. Tot i que el contingut de la norma té un abast molt ample, hi ha un seguit de preceptes que regulen l'ús de la llengua catalana en aquest àmbit; enfocament, per altra banda, criticat per les formacions conservadores durant els treballs parlamentaris, que mantenen fins a vint-i-set esmenes en referència a la llengua –tal com queda palès [en el debat i votació en el Ple del dictamen de la Comissió d'Assumptes Socials, Drets Humans i Esports sobre el Projecte de Llei](#).

En qualsevol cas, en la redacció final de la Llei s'inclou, entre els objectius de la norma, l'impuls a la llengua catalana com a llengua vehicular de les activitats i els serveis de lleure educatiu (article 3.1.i). A més, s'estableix que la formació en el lleure educatiu ha d'assegurar que els seus destinataris adquireixin actituds positives envers l'ús de la llengua catalana (art. 12.4). S'exigeix que, per poder funcionar, les escoles de formació en el lleure han de comptar, almenys, amb un claustre de tres docents amb un nivell B2 de coneixements de català com a mínim (art. 14.3.d). Es preveu, també, que en la retolació informativa de les escoles de formació en el lleure hi ha de ser present sempre la llengua catalana i que els documents a disposició del públic almenys han d'estar redactats en català (art. 14.7). Aquests mateixos requisits pel que fa a l'ús de la llengua catalana en la retolació i en la documentació a disposició del públic s'exigeixen també per a les instal·lacions infantils i juvenils destinades a acollir infants (art. 23.7).

Així mateix, es preveu que s'ha de garantir la disponibilitat del personal de la instal·lació per atendre les persones usuàries en llengua catalana (art. 26.4). El legislador també imposa a les administracions el mandat de vetllar perquè es vehiculi la llengua catalana en els serveis de lleure educatiu i juvenil (art. 31). La disposició transitòria tercera fa referència al termini per complir amb l'obligació del personal docent de les escoles de

formació en el lleure educatiu d'acreditar els coneixements de català establerts. I, mitjançant la disposició final segona número 27, es modifica el Decret 26/2018, de 3 d'agost, per preveure la formació en llengua catalana per a aquell personal de direcció o per als monitors d'activitats de lleure educatiu que no en tinguin coneixements.

1.2 L'aclariment sobre el règim de capacitació lingüística en els processos d'estabilització

Encara en relació amb les normes amb rang de llei, ens hem de referir a una modificació puntual d'un decret llei (ja convalidat) per aclarir un punt dedicat a les conseqüències de la no acreditació del nivell de català exigint en els processos d'estabilització derivats de la Llei estatal 20/2021, de 28 de desembre, de mesures urgents per a la reducció de la temporalitat en l'ocupació pública.

Tal com es va comentar en la crònica corresponent al període anterior, amb motiu de l'aprovació del Decret llei 6/2022, de 13 de juny, de noves mesures urgents per reduir la temporalitat en l'ocupació pública de les Illes Balears, es va generar una polèmica sobre la forma en què s'havia redactat l'exempció temporal d'acreditació de coneixements de llengua catalana, a causa dels dubtes interpretatius que provocava aquella redacció.

Tant en l'esfera social com en l'àmbit polític, es va manifestar una certa preocupació perquè amb la regulació impulsada podien no quedar garantits els drets lingüístics dels ciutadans que es volguessin dirigir en català a l'Administració pública. Només unes setmanes després s'intenta apaivagar la incertesa provocada. Mitjançant la disposició final sisena del Decret llei 7/2022, d'11 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic ([BOIB, núm. 90, 12.07.2022](#)), es modifica la disposició addicional tretzena del Decret llei 6/2022, que tracta sobre les exempcions del nivell de coneixement de llengua catalana.

Amb la nova redacció, en el punt 3 es deixa palès que, si no s'acredita el nivell de coneixements de llengua catalana en el termini de dos anys, els aspirants seran remoguts de lloc de treball i que la remoció suposa el cessament en el lloc obtingut en el procés selectiu i la pèrdua del lloc esmentat. A més, s'afegeix un apartat quart a la mateixa disposició addicional tretzena, d'acord amb el qual els aspirants estaran obligats a participar en totes les convocatòries de proves de llengua catalana que es convoquin, des de la Direcció General de Política Lingüística i l'Escola Balear de l'Administració Pública, durant aquest període (sense que s'especifiqui quines poden ser les conseqüències jurídiques de la no participació en les distintes convocatòries). Així mateix, amb aquesta regulació s'obliga l'Escola Balear de l'Administració Pública a promoure cursos de català.

1.3 El desplegament normatiu de la Llei d'educació

Per reglament, i per tal de complir amb els terminis establerts per la LOMLOE, l'1 d'agost s'aproven i publiquen els currículums i l'avaluació de l'educació infantil (Decret 30/2022), de l'educació primària (Decret 31/2022), de l'educació secundària obligatòria (Decret 32/2022) i del batxillerat (Decret 33/2022) ([BOIB, núm. 101, 02.08.2022](#)).

Encara en l'àmbit educatiu, també hem d'esmentar l'adopció de la Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres, de 19 d'octubre de 2022, per la qual s'aproven les instruccions per avaluar l'aprenentatge dels alumnes dels ensenyaments d'idiomes de règim especial a les escoles oficials d'idiomes de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ([BOIB, núm. 138, 25.10.2022](#)).

2 La controvèrsia competencial sobre l'ús del català a la senyalització viària

Durant aquest període s'han resolt, per la via interpretativa, les discrepàncies competencials entre l'Estat i les Illes Balears al voltant de la nova redacció de l'article 56, dedicat a la llengua de retolació, donada per la Llei 18/2021, de 20 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre.

En la redacció originària del precepte en qüestió es disposava que les indicacions escrites dels senyals s'han d'expressar, almenys, en la llengua espanyola oficial de l'Estat. D'aquesta forma, en un primer moment, la regulació legal establí l'obligatorietat de la llengua castellana només en relació amb els senyals de trànsit, però no amb les indicacions dels panells complementaris dels senyals. No obstant això, cal tenir present que

el Reial decret 1428/2003, de 21 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament general de circulació, també es refereix a l'idioma de la senyalització complementària (concretament, a l'article 138), tot establint que les indicacions escrites incloses o adjuntes als panells de senyalització de les vies públiques, i inscripcions, han de figurar en castellà i, a més, en la llengua oficial de la comunitat autònoma.

Recentment, com s'ha dit, es modifica la redacció de l'esmentat article 56 de la Llei de trànsit, de forma que s'eleva el rang normatiu de la regulació inicialment prevista en el Reial decret 1428/2003. En concret, la nova regulació disposa que les indicacions escrites que s'incloguin als panells de senyalització de les vies públiques, i inscripcions, o les que els acompanyin han de figurar en idioma castellà i, a més, en la llengua oficial de la comunitat autònoma, quan el senyal estigui ubicat en l'àmbit territorial autònom. El canvi implica que el legislador ara exigeix també allò que fins ara només estava previst reglamentàriament; és a dir, la retolació en la llengua castellana als panells complementaris (que no són pròpiament senyals, segons el mateix Reglament de circulació).

La qüestió no és nova, si tenim en compte que l'ús de les llengües en les senyalitzacions ha donat lloc a controvèrsies, per exemple, en relació amb les sancions d'infraccions de senyals de trànsit retolats només en català. Ens trobam en un àmbit en el qual és aplicable, d'una banda, el marc normatiu relatiu a l'ús del català per part de les administracions públiques –l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears de 2007 (art. 4 i 35), la Llei de normalització lingüística de 1986 (art. 14 i 15), el Decret d'ús de les llengües oficials de 2018 (art. 8) i els diferents reglaments insulars i municipals de normalització lingüística–, i, de l'altra, la normativa sectorial sobre senyalització de trànsit –conformada, principalment, per la regulació estatal esmentada al paràgraf anterior.

A la vista de la necessitat de conciliar ambdues esferes d'actuació, i tot considerant que la nova redacció de l'article 56 de la Llei sobre trànsit contravé el règim de distribució de competències i que no és respectuosa amb les previsions contingudes a la Llei de normalització lingüística de les Illes Balears ni en la regulació dels usos lingüístics, l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears promou la convocatòria de la Comissió Bilateral de Cooperació Administració General de l'Estat - Comunitat Autònoma, en la qual es decideix iniciar negociacions per resoldre les discrepàncies plantejades ([BOIB, núm. 53, 21.04.2022](#)).

Finalment, s'arriba a un acord per resoldre les controvèrsies competencials per la via de reinterpretar el precepte abans esmentat ([BOIB, núm. 124, 22.09.2022](#)). En concret, les parts interpreten que "les autoritats competents titulars de les vies públiques han de retolar les indicacions escrites que s'incloguin o s'adjuntin als panells de senyalització de les vies públiques [...] en idioma castellà i en les llengües oficials de les comunitats autònomes [...] sens perjudici de les seves competències, sempre que la seguretat viària resulti afectada". Amb aquesta interpretació s'ha d'entendre que quan la seguretat viària no resulti afectada (com, per exemple, en el cas d'informació sobre la presència de radar o d'horaris d'aparcament) es podrà retolar únicament en català. Quan, per motius de seguretat, s'hagi d'usar també el castellà en la retolació viària, s'haurà de respectar la normativa de la comunitat autònoma en matèria de normalització lingüística i usos lingüístics, amb la qual cosa es proporcionarà certesa i claredat als ciutadans.

3 El debat sobre la llengua catalana i la política lingüística en el Parlament de les Illes Balears

En l'inici del període que comprèn aquesta crònica s'ha publicat en el *Butlletí Oficial del Parlament de les Illes Balears* la resposta, per part del conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura, a les preguntes formulades per diputats del Grup Parlamentari Popular, relatives, respectivament, a la protecció de les modalitats insulars previstes a l'article 35 de l'Estatut d'autonomia (RGE, núm. 7603/21) i al nivell de coneixement de llengua catalana que té el conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura ([REG, núm. 2237/22](#)). També s'ha respost a la pregunta formulada pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca relativa als SMS del Servei de Salut només en castellà ([RGE, núm. 4972/22](#)). Així mateix, s'han publicat les respostes a les preguntes formulades pel Grup Parlamentari El Pi relatives al compliment de la normativa lingüística del Govern en les comunicacions realitzades durant la COVID-19 ([RGE, núm. 14086/20, 14087/20, 14088/20 i 14089/20](#)). Igualment, ha quedat publicada la resposta a la pregunta formulada per un diputat del Grup Parlamentari Mixt relativa a l'oferta de cursos de català per al personal del Servei Balear de Salut ([RGE, núm. 5669/22](#)).

En un àmbit més general, s'ha admès a tràmit la Proposició no de llei del Grup Parlamentari MÉS per Mallorca relativa als topònims de les Illes Balears al Google Maps perquè sigui tramitada davant la Comissió d'Educació, Recerca i Cultura (RGE, núm. 11895/22). La iniciativa es fonamenta en una situació anòmala, atès que, a diferència del que s'esdevé en la majoria de casos, en què els topònims dels mapes es mostren en la llengua pròpia del territori o en les formes adaptades d'acord amb criteris internacionals, en el cas de les Illes Balears es troben formes no normalitzades de topònims. Per aquest motiu, en la PNL es planteja que el [Parlament](#) insti Google perquè, en la versió castellana de l'aplicació, utilitzi els topònims de les Illes Balears en la llengua pròpia del territori.

Encara sobre toponímia, s'ha de destacar que la Mesa del Parlament admet a tràmit una pregunta d'iniciativa ciutadana, formulada pel Sr. Moritz Werner Casero, relativa al topònim oficial de l'illa d'Eivissa en el Registre d'Entitats Locals. En concret, en la pregunta s'indica que en la primera inscripció feta, uns mesos després de l'entrada en vigor de la Llei de normalització lingüística, el Consell Insular d'Eivissa i Formentera va registrar el nom de les dues illes en llengua castellana. Després de la creació del Consell de Formentera, el dit registre separa d'ofici les dues denominacions, però manté la forma castellana per a l'illa d'Eivissa. Per aquest motiu, mitjançant la iniciativa ([RGE, núm. 13214/22](#)) es pretén que el Govern de les Illes Balears demani al Consell Insular d'Eivissa que iniciï els tràmits per adaptar aquella inscripció d'acord amb les previsions contingudes en la Llei de normalització lingüística.

Per la seva banda, el Grup Parlamentari VOX - Actúa Baleares manté en l'esfera parlamentària la seva tàctica desestabilitzadora i de confrontació, i utilitza l'atac a la llengua i la cultura catalanes sempre que en té ocasió, encara que sigui en qüestions que poc tenen a veure amb aquesta temàtica. Així passa, per exemple, en el debat de presa en consideració de la Proposició de llei del Grup Parlamentari Popular, amb l'objectiu d'introduir una reforma fiscal per abaixar impostos, quan el portaveu parlamentari de la formació conservadora critica durament la política de foment i subvencions a les institucions i entitats que promouen la defensa i la unitat de la llengua catalana.

De la mateixa manera, durant el [debat de política general](#) bona part de la intervenció del portaveu parlamentari de VOX se centra en la crítica –amb un to exagerat– a la política lingüística del Govern. I també refusa les actuacions i les mesures de foment a l'ús de la llengua catalana en el decurs del [debat de la Proposició no de llei presentada pel Grup Parlamentari Mixt](#), relativa a la signatura dels convenis de carreteres amb els consells insulars.

En l'àmbit de l'ensenyament, en aquest període continua la insistència del Grup Parlamentari VOX per reclamar la lliure elecció de llengua, aprofitant el [debat sobre una pregunta de control al Govern](#), relativa a la millora i les perspectives de futur de nins i joves a Balears. I, sobretot, durant el debat i la votació de la Proposició no de llei presentada per l'esmentat grup parlamentari mitjançant la qual es demana que s'insti el Govern autonòmic perquè estableixi un marc normatiu que permeti la lliure elecció de les llengües oficials en tots els nivells educatius en centres d'ensenyament no universitari. Tot i que els grups parlamentaris Popular i Ciudadanos plantegen algunes esmenes per intentar encabir la PNL en el marc normatiu vigent, la [iniciativa](#) no prospera, entre altres motius, perquè no compta amb el mínim fonament jurídic, i així ho posen de manifest els grups parlamentaris que donen suport al Govern.

Així mateix, VOX demana al conseller d'Educació i Formació Professional si el Govern implementarà el vint-i-cinc per cent de castellà en les aules (tal com plantegen algunes famílies). [En aquest cas](#), tot invocant el règim lingüístic propi de les Balears, l'autonomia dels centres per determinar el projecte lingüístic i la necessitat d'arribar a l'objectiu que els joves puguin emprar amb correcció i fluïdesa les dues llengües oficials al final de l'etapa obligatòria, el conseller admet que un petit nombre de famílies (una desena, en concret) ha formulat una petició perquè els seus fills rebin ensenyament en castellà. Un cop coneguda la Interlocutòria de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia sobre les mesures cautelars a la demanda per garantir l'ús de les dues llengües oficials a l'ensenyament (que comentarem més endavant), el [debat sobre el suposat dret a rebre com a mínim el vint-i-cinc per cent de classes en castellà torna al Ple del Parlament](#), a partir d'una pregunta formulada per un diputat del Grup Parlamentari Popular.

En aquest període, continuen els retrets d'alguns grups parlamentaris sobre la suposada discriminació dels empleats del Servei de Salut de les Illes Balears a causa dels requisits lingüístics. A partir d'una [interpel·lació](#)

formulada pel Grup Parlamentari Popular sobre la manca de professionals sanitaris a l'atenció primària, la saturació que afecta les llistes d'espera i la gran quantitat de pacients que ha d'atendre cada professional sanitari, en la qual no es fa cap referència explícita al tema lingüístic, VOX - Actúa Balears presenta una esmena, que compta amb el suport dels grups parlamentaris Popular i Ciudadanos, però que és rebutjada per la majoria del Ple, per eliminar els requisits lingüístics en les provisions de places i promocions en l'àmbit de la salut. Els diputats conservadors tornen a insistir en aquesta petició, que tampoc no és acceptada, en el [debat sobre la Moció presentada pel Grup Parlamentari Popular](#), relativa a la política general del Govern en relació amb la situació de les llistes d'espera sanitàries. I, novament, la dreta parla d'imposició en relació amb la capacitat lingüística del personal sanitari en el [debat de la Proposició no de llei presentada pel Grup Parlamentari Popular](#), relativa a mesures urgents en matèria d'atenció primària.

En el Parlament també s'ha fet palesa la preocupació, a causa de l'externalització del servei, sobre la garantia de l'atenció en català en un àmbit tan sensible com són els serveis d'informació a l'usuari dependents de la Conselleria d' Afers Socials i Esports. Aquest és el sentit de la [pregunta](#) formulada per la diputada Sureda i Martí, del Grup Parlamentari El Pi, segons la qual en el plec de condicions de l'externalització del servei no s'estableix específicament el nivell de català dels informadors i coordinadors. La consellera responsable del servei manifesta que aquella preocupació, que és compartida, en aquest cas no està justificada; assegura que els treballadors que han estat contractats a través d'una empresa del tercer sector tenen els nivells que assegurin la comprensió lectora i l'expressió verbal suficients per atendre el punt d'informació.

En el [debat de política general](#) s'aproven algunes propostes de resolució per impulsar el procés de normalització lingüística (com la del Grup Socialista per fomentar l'ús social de la llengua catalana entre els joves en aquelles zones o municipis amb un procés de normalització lingüística més feble; o les formulades per MÉS per Mallorca, per dotar els centres educatius dels recursos necessaris en matèria d'acolliment lingüístic i de dèficit de coneixement del català; o d'impulsar polítiques lingüístiques de cohesió social que donin resposta al creixement demogràfic de les Illes Balears per garantir l'acollida lingüística i cultural de la nova població i el dret a aprendre la llengua pròpia del lloc de residència). En canvi, no prospera la proposta formulada pel Grup Parlamentari Popular de modificar la normativa vigent per establir el català com a mèrit, i no com a requisit, en els processos selectius del personal sanitari.

4 Usos lingüístics

D'ençà que el Ple del Consell Insular de Menorca, en sessió de 19 de desembre de 2016, va aprovar el Reglament d'usos lingüístics (RUL), s'han produït diverses modificacions de la regulació, que han donat lloc a una versió íntegra i definitiva del Reglament (publicat en el BOIB, núm. 39, 20.03.2021). En l'article 26 de la norma es disposa que s'ha de crear una comissió de seguiment del Reglament esmentat. Per això, amb l'objectiu de determinar les funcions, la periodicitat de les reunions, les persones i els òrgans que integren aquesta comissió, s'aprova el Reglament de la Comissió de Seguiment d'Usos Lingüístics del Consell de Menorca ([BOIB, núm. 138, 25.10.2022](#)).

5 El foment i la promoció de la llengua catalana. Processos de formació i capacitat lingüística

En el període que comprèn aquesta crònica continua el procés per declarar la glosa menorquina Bé d'Interès Cultural Immaterial, mitjançant [l'Acord del Consell Executiu, de 25 de juliol de 2022](#), pel qual es ratifica la Resolució del conseller executiu del Departament de Cultura, Educació, Joventut i Esports, d' incoació de l'expedient corresponent. La pràctica de la glosa per explicar històries, en la qual dos o més glosadors estableixen una espècie de diàleg a partir de l'enginy i la improvisació, va viure una etapa de decadència durant la primera meitat del segle xx. No obstant això, aquesta manifestació de la cultura popular s'ha recuperat aquests darrers anys i avui és una realitat cultural que ara es reforça amb aquest acord adoptat per unanimitat.

Pel que fa a les mesures de foment i promoció en l'àmbit autonòmic, cal esmentar sengles resolucions del conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura per les quals es deneguen o es concedeixen els ajuts per a actuacions de foment de l'ús de la llengua catalana i els ajuts destinats als mitjans de comunicació en català a les Illes Balears per a l'any 2022 ([BOIB, núm. 100, 02.08.2022](#), i [BOIB, núm. 160, 10.12.2022](#),

respectivament). També podem destacar la Resolució del president de l'Institut d'Estudis Baleàrics per la qual s'aprova la convocatòria de subvencions per donar suport a projectes d'investigació d'humanitats i de la cultura vinculats amb les Illes Balears ([BOIB, núm. 109, 18.08.2022](#)).

En l'àmbit insular, la Comissió de Govern del Consell Insular de Formentera aprova les bases reguladores i la convocatòria per a l'atorgament d'ajuts per al foment de l'ús de la llengua catalana en els àmbits del comerç, la restauració, la indústria i els serveis ([BOIB, núm. 105, 09.08.2022](#)). Per la seva banda, també s'han publicat oficialment sengles acords del Consell Executiu del Consell de Mallorca, de concessió de la convocatòria d'ajuts *de minimis* a la producció editorial i fonogràfica en llengua catalana ([BOIB, núm. 105, 09.08.2022](#)) i per al foment de l'ús de la llengua catalana a les empreses per a l'any 2022 ([BOIB, núm. 121, 15.09.2022](#)).

En relació amb els processos de capacitació lingüística, ens hem de referir a la Resolució de la directora general de Política Lingüística de 4 de novembre de 2022, per la qual es convoquen les proves de gener de l'any 2023 per obtenir els certificats oficials de coneixements de llengua catalana ([BOIB, núm. 144, 08.11.2022](#)).

6 Altres esdeveniments i actuacions per a la defensa, la promoció i la difusió de la llengua pròpia

Durant el darrer trimestre de l'any, tot coincidint amb la commemoració del centenari del naixement de Joan Fuster, s'han dut a terme a les Illes Balears tot un seguit d'activitats per homenatjar la figura de l'escriptor i intel·lectual valencià. Els esdeveniments s'encabeixen en la celebració de l'Any Fuster, organitzat conjuntament entre la Generalitat de Catalunya, la Generalitat Valenciana i el Govern de les Illes Balears, en reconeixement de la persona i de l'obra d'un dels principals referents del moviment de normalització de la llengua catalana i de la trajectòria d'un dels intel·lectuals més importants del segle xx. En l'acte central de l'Any Fuster s'inclou una dramatització de textos de l'autor valencià i també hi participen Maria del Mar Bonet i Borja Penalba. A més, en el marc de la commemoració esmentada, mitjançant resolució del conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura, s'ha convocat el Concurs Any Joan Fuster ([BOIB, núm. 135, 18.10.2022](#)), consistent en la presentació d'una obra literària o una d'audiovisual de petit format i en el qual poden participar els alumnes de la UIB.

També a la tardor ha tingut lloc a Palma la trobada La Troca. Es tracta d'un esdeveniment organitzat conjuntament per les respectives àrees de Política Lingüística dels governs de Balears, Catalunya i la Comunitat Valenciana, i que també compta amb el suport de l'Institut de la Joventut de les Illes Balears i amb la col·laboració de PalmaCultura, l'Obra Cultural Balear i la Fundació Deixalles. Es tracta d'una trobada de joves creadors de continguts digitals en català procedents de tot el domini lingüístic.

A l'octubre s'ha presentat la col·laboració, impulsada conjuntament pel Govern, la Universitat de les Illes Balears i el Col·legi d'Advocats de Balears, amb el projecte Compendium.cat, que ha comptat amb la presència d'Anna Arnall, impulsora i responsable del portal. A través d'aquesta eina estan reunits i indexats recursos lingüístics i jurídics (manuais de redacció i estil, apunts lingüístics sobre terminologia jurídica, diccionaris jurídics, models de documents i formularis jurídics) pertanyents al domini lingüístic català. Amb aquesta col·laboració, des del Govern de les Illes Balears i les altres institucions implicades es pretén contribuir a assolir els objectius de la campanya "La justícia, en català!"; principalment, el de facilitar recursos necessaris als operadors jurídics i al personal de l'Administració de justícia perquè puguin dur a terme la seva activitat professional en llengua catalana.

Aprofitant que el Govern d'Espanya estableix la normalització lingüística entre els objectius del pla "Justícia 2030" –i, més concretament, es proposa facilitar als operadors jurídics i als usuaris que qualsevol de les llengües oficials pugui ser utilitzada davant l'Administració de justícia–, els membres de la campanya "La justícia, també en català" segueixen reclamant avanços reals en l'ús del català en l'àmbit judicial. A final d'any, i a través d'una carta tramesa a la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, es vol arribar al Consell General del Poder Judicial perquè es duguin a terme les actuacions necessàries per garantir, de conformitat amb els compromisos internacionals adquirits, que els ciutadans puguin relacionar-se amb l'Administració de justícia en la llengua oficial triada, i que, en compliment de l'article 563.2.c) de la LOPJ, s'incorpori a la Memòria anual del Consell General del Poder Judicial el capítol específic dedicat a

l'ús de les altres llengües oficials a l'Administració de justícia, principalment per part dels jutges i magistrats en l'exercici de les seves funcions. Tot això, per superar les dificultats que encara hi ha perquè els ciutadans de les Illes Balears puguin exercir plenament els drets lingüístics en aquest àmbit.

A final d'any també s'ha presentat la primera [memòria anual d'actuacions de l'Oficina de Defensa dels Drets Lingüístics](#). En l'apartat de conclusions es fa palès que durant els primers tretze mesos de funcionament de l'Oficina persisteix a les Illes Balears una manca de seguretat lingüística, que es materialitza en majors o menors dificultats per poder desenvolupar les activitats de la vida quotidiana en català. A més a més, s'afirma que probablement els casos que arriben a l'Oficina reflecteixen només una part de les situacions en les quals queden afectats els drets lingüístics dels ciutadans. Es posa de manifest que la fragilitat d'aquests drets s'evidencia, principalment, en els àmbits sanitari i assistencial, en els quals els ciutadans es troben en una situació especialment vulnerable i on la bona praxi depèn de la qualitat de la comunicació. I es destaca el paper que tenen el legislador i l'executiu per actuar de forma decidida en el desplegament sectorial de la normativa que regula els usos lingüístics per arribar a la igualtat plena de les dues llengües que propugna l'Estatut d'autonomia.

7 Conflictivitat

La resolució judicial que ha tingut major ressò pel que fa als drets lingüístics ha estat la Interlocutòria de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears de 14 de novembre de 2022, que resol una peça separada en relació amb un recurs contenciós administratiu formulat el 9 de juny de 2022.¹ L'objecte del recurs és la desestimació per silenci administratiu de la sol·licitud realitzada per l'interessat davant la Conselleria d'Educació i Formació Professional del Govern de les Illes Balears perquè la seva filla, matriculada a tercer d'ESO, rebí almenys el vint-i-cinc per cent de les assignatures troncal en llengua castellana. La resolució s'adopta per majoria de la Sala i dues magistrades hi formulen un vot particular.

Els raonaments jurídics de la resolució es fonamenten en la normativa vigent, que estableix una presència mínima de la llengua catalana en la meitat de l'horari lectiu i que aquest mínim es podrà incrementar en la mesura del que disposi el projecte lingüístic de cada centre, en funció de la realitat social, demogràfica i econòmica del seu entorn, amb la qual cosa la resolució admet la possibilitat que el català sigui la llengua de major pes en un centre d'ensenyament si les exigències de la normalització lingüística i la realitat de l'entorn ho justifiquen. El criteri majoritari de la Sala posa en relleu que la mesura cautelar pretesa "es promou per una sola persona i en un únic centre educatiu" i que si aquesta fos avalada judicialment "s'imposaria igualment als altres alumnes de la classe a la qual estigués adscrita la promotora de la mesura cautelar". També es valora que no hi ha impediments per "satisfer adequadament l'ensenyament pretès en un altre centre educatiu", per la qual cosa s'entén que la mesura cautelar, "d'una banda, afecta greument l'interès general i, d'altra banda, la denegació d'aquesta ha d'entendre's que és innòcua pràcticament per a la sol·licitant [...]". I es considera que, en el cas examinat, no s'han provat les conseqüències desfavorables que suporta la part recurrent i que podrien fer necessària l'adopció de la mesura cautelar sol·licitada.

Altrament, el vot particular formulat propugna l'estimació íntegra de la mesura cautelar de caràcter positiu. Es considera precipitada la possibilitat, assumida per la majoria, que en algun centre l'ensenyament sigui quasi exclusiva en català, excepte les assignatures lingüístiques. Tampoc no s'admet que l'interessat podria satisfer les seves pretensions en un altre centre educatiu o que la mesura sol·licitada causa un greu trastorn a l'interès general. A més, s'assegura que hi ha el perill que es perdi la finalitat del recurs, amb el perjudici corresponent per a la part recurrent, en el cas que la sentència que resolgui el fons de l'assumpte sigui estimatòria de les seves pretensions. Finalment, s'assegura que el criteri mantingut en les resolucions del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem, relatives al model d'immersió lingüística de Catalunya i en les quals s'estableix que el castellà és també llengua vehicular i d'aprenentatge en els territoris en llengua pròpia, és predicable al règim lingüístic implementat per la Llei d'educació de les Illes Balears.

¹ Per a una anàlisi més completa d'aquesta resolució, vegeu [De moment, el Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears desestima la pretensió que el castellà s'usi un vint-i-cinc per cent en un centre d'educació de secundària](#), al *Blog de la Revista de Llengua i Dret*.

Aquesta és la primera escomesa d'una controvèrsia més general que no té una resposta jurídica definitiva. Hi ha hagut més sol·licituds formulades a títol particular de pares i mares, que, contestades o no per l'Administració educativa, arriben ara a la via jurisdiccional. També està pendent de ser resolt el recurs contenciós administratiu interposat per l'associació de professors PLIS Educación i Sociedad Civil Balear, mitjançant el qual se sol·licita que als centres de les Illes Balears s'imparteixi en castellà un vint-i-cinc per cent de l'horari lectiu. Són aquestes entitats, juntament amb formacions com VOX, les que mantenen aquesta ofensiva envers el règim lingüístic de l'ensenyament i les que fomenten la instrumentalització política de la llengua. Són aquestes mateixes entitats les que animen les famílies que en el moment de formalitzar la matrícula formulin una sol·licitud expressa, com si es tractés de reclamar un suposat dret dels progenitors en relació amb l'educació dels seus fills.